

[Avaleht](#) > ... > [Kohtuasja Algamine](#) > [Õigusabi](#) > France

Õigusabi

 Prantsusmaa

Sisu koostaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

Prantsusmaal kasutatakse tasuta õigusabi andmisele viitamiseks terminit *aide juridictionnelle*.

1 Millised kulud on seotud kohtumenetlusega ja kes peab need tavaliselt kandma?

Kohtumenetluses kantavad kulud olenevad kohtuasja laadist ja keerukusest, menetlusest ja kohtust, kes on pädev asja lahendama.

Kulud jagunevad kolme kategooriasse:

- advokaaditasud (*honoraires de l'avocat*), millele ei ole kehtestatud kindlasummalisi tariife ning milles advokaadid ja kliendid saavad seega kokku leppida; need peavad tavaliselt tasuma kliendid, kui neil ei ole õigust saada tasuta õigusabi;
- tsiviilkohtumenetluse seadustiku (*Code de procédure civile*) artiklis 695 konkreetselt loetletud kulutused, mis koosnevad peamiselt järgmisest:
 - a) advokaatidele või teatavatele ametnikele (*officiers publics* või *officiers ministériels*) makstavad esindamistasud – muu kui eespool nimetatud tasu (*honoraire*);
 - b) kohtutäituritele makstavad menetluskulud;
 - c) eksperdiarvamuste ja ekspertiiside kulud;
 - d) tunnistajatele makstavad hüvitised, mis põhinevad kindlasummalistel tariifidel;
 - e) õigusnõustaja nõustamistasu;
 - f) kulud: spetsialistide tehtavate kindlamääraliste ettemaksetega seotud kulud menetlusnõuete täitmiseks.

Kulud peab tasuma kohtuvaidluse kaotanud pool. See põhimõte on sätestatud tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklis 696. Kohtunik võib siiski teha põhjendatud otsuse, millega mõistetakse kõik kulud või osa neist välja muult poolelt. Sellisel juhul otsustab kohtunik, kuidas kulud jagatakse;

- muud kulud, mida menetlusosalised menetluse käigus kannavad, peavad põhimõtteliselt tasuma nad ise, kui kohtunik ei otsusta teisiti. Kohtunik võib seda õigust kasutada nii kriminaal- kui ka tsiviilasjades, võttes nõuetekohaselt arvesse menetlusosaliste võrdsust või süüdimõistetud poole majanduslikku olukorda. Kohtunik võib isegi omal algatusel otsustada, et selliseks otsuseks ei ole alust.

Kriminaalasjades tasub kohtukulud riik. Süüdimõistetud peab maksma menetluse eest fikseeritud tasu, mille suurus sõltub õigusrikkumisest.

2 Mis täpselt on tasuta õigusabi?

Tasuta õigusabi on osa õiguslikult reguleeritud õigusabisüsteemist, mis on sätestatud 10. juuli 1991. aasta seaduses nr 91-647 ja selle 28. detsembri 2020. aasta rakendusmääruses nr 2020-1717. Selle süsteemi eesmärk on täita siseriikliku ja rahvusvahelise õiguse nõudeid, mis on seotud võrdse juurdepääsuga õigusemõistmisele ja õigusega õiglasele kohtumenetlusele.

Õigusabi hõlmab järgmist:

- tasuta õigusabi: riik tasub täielikult või osaliselt kulud, mis on seotud menetlustega esimese või teise astme kohtus, samuti menetlustega, mis puudutavad kohtuotsuste täitmist, kokkuleppeid enne kohtumenetlust või kohtuvälist lahutust vastastikusel kokkuleppel;
- abi advokaadi kasutamiseks kohtuväliseskriminaalmenetluses, näiteks kahtlustatavana kinnipidamise meetmed, alternatiivid kohtumenetlusele (lühi- või kokkuleppemenetlus jne), või abi kinnipeetavatele vangla distsiplinaarõukogu ees;
- abi juurdepääsuks õiguskaitsele (teave, juhendamine ja tasuta õigusnõustamine jne).

Tasuta õigusabi ja abi advokaadi kasutamiseks kohtuvälises menetluses võimaldavad riigil katta advokaatide tasud, teatavatele ametiisikutele (kohtutäiturid, notarid jne) makstavad tasud ning kohtukulud. Eesmärk on tagada, et rahaliste vahendite puudumine ei takista üksikisikutel kaitsmast oma õigusi.

Tasuta õigusabiga võib katta kõik kulud, osa neist või mitte midagi. See ei hõlma õigusabikulude kindlustuslepingu ega muu kaitseskeemiga hõlmatud kulusid. Asjakohasel juhul arvatakse nendega hõlmatud kulude osa maha riigi poolt tasuta õigusabi jaoks makstavast summast.

3 Millistel tingimustel tasuta õigusabi antakse?

Tasuta õigusabi annavad esimese astme kohtute (*tribunal judiciaire*) juurde loodud õigusabibürood (*bureau de l'aide juridictionnelle*), lähtudes mitmest rahaliste vahendite, kodakondsuse, elukoha ja vastuvõetavusega seotud kriteeriumist.

Teatavates menetlustes ja erijuhtudel võidakse selle andmine otsustada automaatselt, ilma et oleks vaja täita muid lisaformaalsusi kui need, mis on kehtestatud konkreetsetes menetlustes.

- Finantskriteeriumid:

Võite saada tasuta õigusabi, kui asjaomased asutused otsustavad, et teil ei ole oma õiguste kohtus kaitsmiseks piisavalt vahendeid. Selle otsustamiseks võetakse arvesse erinevaid ülemmäärasid:

- sissetuleku ülemmäärad;
- vallasasjade ja finantsvaraga seotud ülemmäärad;
- kinnisasjadega seotud ülemmäärad.

Olgu märgitud, et ülemmäärad sõltuvad maksumaksja leibkonna koosseisust. Kui aga tasuta õigusabi taotletakse menetluses, mis puudutab kahe samasse leibkonda kuuluva liikme vahelist vaidlust, vaadatakse kummagi poole vahendeid eraldi.

Neid ülemmäärasid on alates 2021. aastast igal aastal korrigeeritud vastavalt tarbijahindade muutustele, võtmata arvesse tubaka hindu. Korrigeerimist kajastatakse iga-aastases ringkirjas, mis avaldatakse Prantsuse Vabariigi Teatajas.

Õigusabibürood vaatavad taotlused läbi järgmiselt:

- peamine näitaja, mida kasutatakse sissetuleku ülemmäärast kinnipidamise hindamisel, on aluseks võetav maksustatav tulu (*revenu fiscal de référence, RFR*). See on maksuhalduri arvutatud iga-aastane maksumaksja leibkonna eri sissetulekute summa. See esitatakse maksuotsuse esilehel. Ülemmäär muutub olenevalt maksumaksja leibkonna koosseisust;
- aluseks võetava maksustatava tulu puudumise korral kasutatakse maksustatava sissetuleku näitajat;
- vallasasjade ja finantsvaraga (peamiselt säästud) seotud ülemmäärad on sätestatud määruses. Tuleb tähele panna, et kui taotleja deklareerib nullväärtusega vara (0 eurot), ei nõuta täiendavaid dokumente;

- kinnisasjadega seotud ülemmäärad ei hõlma vara, mida ei oleks võimalik müüa ega pantida ilma asjaomaseid isikuid oluliselt mõjutamata. See kehtib eelkõige peamise elukoha ja ametialasel eesmärgil kasutatava kinnisasja kohta.

Selleks et teada saada, kas teil on õigus tasuta õigusabile, võite tutvuda veebisaidiga service-public.fr. Veebisaidil on võimalik kasutada vahendit, mis näitab teile pärast oma sissetulekuallikate sisestamist, kas teil on õigus tasuta õigusabile: <https://www.aidejuridictionnelle.justice.fr/simulateur>. Tegemist on teavitushendiga, mis ei suuda ennustada pädevate asutuste otsust ega asenda mingil juhul tasuta õigusabi taotlemise korda.

Olenemata tulukriteeriumist antakse tasuta õigusabi kõige raskemate kuritegude ohvritele (elu ohtu seadnud või kehavigastusi tekitanud rünnakute ohvrid) ja nende ülalpeetavatele.

Lisaks tagatakse 10. juuli 1991. aasta seaduse artikliga 19-1 teatavate konkreetsete menetluste korral *ex officio* määratud või nimetatud advokaadi tasu ning sellisel juhul ei kontrollita eelnevalt abisaaja abikõlblikkust. Abikõlblikkust kontrollitakse tagantjärele, mis võib abikõlbmatuse korral tuua kaasa riigi poolt kaetavate summade tagasinõudmise.

- Kodakondsuse kriteerium

Tasuta õigusabi võib anda Prantsusmaa, muu ELi liikmesriigi (v.a Taani) või välisriigi kodanikele, kelle harilik seaduslik viibimiskoht on Prantsusmaal. Seda võib anda ka Prantsusmaa kohtu menetluse jaoks välismaalastele, kes ei ela Prantsusmaal, kuid on sellise riigi kodanikud, kes on sõlminud Prantsusmaaga rahvusvahelise või kahepoolse lepingu, mille kohaselt on tema kodanikel õigus saada tasuta õigusabi.

Täpsemalt on üldreeglikult harilik ja seaduslik viibimiskoht Prantsusmaal. Välismaalastele antakse tasuta õigusabi ilma residendiks olemise tingimuse täitmiseta juhul, kui nad on alaealised, õigusesindajaga tunnistajad, uurimise all olevad isikud, menetlusalused isikud, süüdistatavad, süüdimõistetud või tsiviilhagejad või kui nende kaitseks on seatud tsiviilseadustiku artikli 515-9 kohane lähenemiskeeld, kui nende suhtes on algatatud kokkuleppemenetlus või kui nende suhtes on algatatud menetlus, mis puudutab välisriikide kodanike Prantsusmaale sisenemist ja Prantsusmaal elamist ning Prantsusmaal varjupaiga saamise õigust käsitlevas seadustikus sätestatud tingimusi.

- Vastuvõetavuse kriteerium

Tasuta õigusabi antakse isikutele, kelle hagi/kaebus ei ole ilmselgelt vastuvõetamatu või põhjendamatu. See tingimus kehtib ainult tasuta õigusabi suhtes, mitte kohtuvälises menetluses advokaadi antava abi suhtes. Seega loetakse ilmselgelt vastuvõetamatuks aegunud hagi või tsiviilhagi avaldus, mis põhineb asjaoludel, mida ei käsitleta kuriteona.

Seda tingimust ei kohaldata kostjate / vastustajate / asjast puudutatud isikute, tsiviilvastutusega isikute, õigusesindajaga tunnistajate ning kahtlustatavate, süüdistatavate ja süüdimõistetute suhtes.

Taotlejatele keeldutakse edasikaebemenetluse jaoks tasuta õigusabi andmast, kui edasikaebamiseks ei ole mõistlikku alust.

Eriolukorrad

Tasuta õigusabi antakse abikõlblikkuse kriteeriumist olenemata, kui taotleja on oma juhtumiga seoses tasuta õigusabi juba saanud ja tema vastaspool on esitanud edasikaebuse taotleja kasuks tehtud otsuse kohta (sellisel juhul tasuta õigusabi säilitatakse).

Samuti võib (vahendite või kodakondsuse poolest) abikõlblikkuse kriteeriumidele mittevastavatele isikutele anda erandkorras tasuta õigusabi, kui nende hagi/kaebus/avaldus näib seda kohtuvaidluse eset või eeldatavaid kohtukuluseid arvestades eriti väärivat (tasuta õigusabi käsitleva 10. juuli 1991. aasta seaduse artiklid 3 ja 6). Nii on see ka elu ohtu seadnud või kehavigastusi tekitanud rünnakute ohvrite ja nende ülalpeetavate puhul, et nad saaksid esitada tsiviilhagi.

Lisaks on mitu menetlust, mille puhul antakse tasuta õigusabi automaatselt, näiteks järgmistes olukordades:

– edasikaebused sõjaväelaste invaliidsuspensiooneid ja sõjaohvreid käsitleva seadustiku I raamatu ja II raamatu I-III jaotise alusel tehtud individuaalsete otsuste peale;

- tsiviilseadustiku artiklis 388-1 sätestatud alaealiste ärakuulamine;
- varjupaigaõiguse kohtu menetlused, välja arvatud juhul, kui kaebus on ilmselgelt vastuvõetamatu;
- kinnipeetavad:
 - kelle suhtes kohaldatakse seoses kinnipidamisega distsiplinaarmenetlust;
 - kelle suhtes kohaldatakse isolatsioonimeedet (isolatsioon ametiasutuse otsuse alusel, isolatsiooni pikendamine või lõpetamine, kui kinnipeetav on seda taotlenud);
 - kriminaalmenetluse seadustiku artikli 720 kohase karistuse täideviimise komisjoni ees;
- sotsiaal-meditsiinilistes kinnipidamisasutustes (*centre socio-médico-judiciaire de sûreté*) kinnipeetavad isikud seoses otsustega, mis on tehtud nende kahjuks, et tagada asutuse sujuv toimimine.

4 Kas tasuta õigusabi antakse kõikide menetlusliikide korral?

Tasuta õigusabi antakse hagejatele/kaebajatele/avaldajatele ja kostjatele / vastustajatele / asjast puudutatud isikutele hagita või hagiga menetlustes mis tahes kohtus ning alaealiste ärakuulamiseks.

Seda võidakse anda kogu menetluse või mõne selle osa jaoks ning enne menetluse algatamist kokkuleppele jõudmiseks.

Tasuta õigusabi võidakse anda ka kohtulahendi või muu täitedokumendi, sealhulgas teistest ELi liikmesriikidest (v.a Taani) pärit täitedokumentide täitmise tagamiseks.

5 Kas eriolukordade jaoks on olemas erikord?

Tasuta õigusabi ajutise saamise võimalus võidakse anda hädaolukorras, näiteks kui menetlus ohustab asjaomase isiku hädavajalikke elamistingimusi või kui tegemist on kinnisvara arestimist või väljatõstmist hõlmava sundtäitmisega.

Ajutise abikõlblikkuse üle otsustab asja arutava kohtu kohtunik pärast asjaomase isiku mitteametlikku taotlust või ametiülesande korras, kui asjaomane isik on esitanud tasuta õigusabi taotluse, mille kohta ei ole veel otsust tehtud.

See antakse automaatselt, st ilma õiguslike lisaformaalsusteta peale nende, mida eeldab tegelik menetlus, kui see puudutab lähenemiskeeldu kui perevägivalda ohvrite kaitsmise vahendit.

Lisaks on olemas tagatud tasuta õigusabi kava, mida kohaldatakse 11 liiki menetluste suhtes:

- kohtumenetlus psühhiaatrilise ravi meetmete lõpetamiseks ja kontrollimiseks;
- tsiviilseadustiku artiklis 515-9 sätestatud lähenemiskeeldu taotleva või vaidlustava isiku abistamine;
- viivitamatu kohtulik arutamine;
- edasilükkunud kohtulik arutamine;
- ilmumine asja läbivaatava kohtuniku ette;
- eelvangistusse panemiseks või eelvangistuse jätkamist käsitlevate argumentide ärakuulamine;
- alaealise abistamine lastekaitseteenustega seotud menetluses, menetluses kriminaalasjadega tegeleva noortekohtuniku juures või noortekohtus, vabatahtlikus ülekuulamises ilma eelvangistusega, eelkõigustlemises või uurimises;
- süüdistatava abistamine raskete kuriteoasjade kohtus (kõige raskemaid kuritegusid menetlev esimese astme kriminaalkohus), departemangu kriminaalkohtus, noorte raskete kuriteoasjade kohtus või seoses noortekohtus kriminaalasjas tehtud otsusega;
- menetlused vabaduse ja kinnipidamise küsimusi lahendava kohtuniku (*juge des libertés et de la détention*) juures seoses välisriigi kodanike riiki sisenemise ja seal elamisega;
- halduskohtu menetlus seoses selliste välisriigi kodanike väljasaatmisega, kelle suhtes kohaldatakse vabadust piiravat meedet;
- 1991. aasta seaduse artikli 11-2 punktides 2-4 osutatud kohtuväline menetlus.

Selline kord võimaldab teie advokaadil taotleda riigilt tema tasu maksmist. Riik maksab teie eest kulud ette.

Seega uuritakse teie tasuta õigusabi saamise õigust pärast menetluse toimumist. Kui selgub, et te ei ole abikõlblik, peate kulud riigile hüvitama.

6 Kust saada tasuta õigusabi taotluse vorm?

Tasuta õigusabi taotluse vormi allalaadimiseks ja printimiseks kopeerige brauserisse järgmine link:

<https://www.justice.fr/formulaire/demande-aide-juridictionnelle>

Tasuta õigusabi võib taotleda ka otse veebisaidilt <https://www.aidejuridictionnelle.justice.fr/>, kui teie taotlus puudutab käimasolevat või tulevast kohtumenetlust.

Tasuta õigusabi võib taotleda enne hagiavalduse esitamist või menetluse käigus.

Samuti võite tasuta õigusabi taotleda pärast menetluse lõppu. Näiteks võib seda teha kohtuotsuse täitmisele pööramiseks.

Tasuta õigusabi taotluse vormi saate ka oma elukohajärgsest või asja menetlemise koha järgsest esimese astme kohtust või teile lähimast õigusemõistmise kontaktpunktist *Point Justice (Maisons de la Justice et du Droit, Point d'Accès au Droit* või *Relais d'Accès au Droit*). Selle asukoha leiate veebisaidilt <http://www.annuaire.justice.gouv.fr/lieux-dacces-aux-droits-10111/>

Kui olete välisriigis elav Prantsusmaa kodanik, siis võite vormi saada ka konsulaatidest või järgmiselt aadressilt:

Département de l'entraide, du droit international privé et européen (DEDIPE – vastastikuse abi, rahvusvahelise eraõiguse ja Euroopa õiguse osakond) Ministère de la Justice, Direction des affaires civiles et du sceaou, 13 place Vendôme, 75042 Paris Cedex 01.

Kui olete välismaalane, kes ei ela Prantsusmaal, võite saada tasuta õigusabi vormi keskasutusest, kelle teie riik on määranud rahvusvahelisi tasuta õigusabi taotlusi edastama. Enamik riike on määranud selleks asutuseks oma justiitsministeeriumi. Prantsusmaa on määranud justiitsministeeriumi eespool nimetatud osakonna – *Bureau du droit de l'Union, du droit international privé et de l'entraide civile* – menetlema taotlusi, mille on tsiviil-, kaubandus- või haldusajades esitanud elanikud nendest Euroopa Nõukogu liikmesriikidest, kes on ühinenud 27. jaanuari 1977. aasta õigusabi taotluste edastamise Euroopa kokkuleppega, ning vastutama nende vastuvõtmise ja edastamise eest.

Kui olete ELi liikmesriigi (v.a Taani) kodanik ja elate Prantsusmaal või teie asja menetletakse Prantsusmaa kohtus, võib teil olla õigus saada tsiviil- ja kaubandusajades piiriülest tasuta õigusabi vastavalt nõukogu 27. jaanuari 2003. aasta direktiivile 2003/8/EÜ. Prantsusmaal vastutab nende taotluste läbivaatamise eest

*Bureau de l'aide juridictionnelle
Service de l'accès au droit et à la justice et de l'aide aux victimes (SADJAV)
Ministère de la Justice
13 place Vendôme 75042 Paris Cedex 01.*

Kui teie taotlus kuulub halduskohtu või haldusajade apellatsioonikohtu pädevusse, ei saa te tasuta õigusabi taotlust esitada internetis, vaid peate kasutama CERFA vormi (CERFA on üksus, mis vastutab Prantsusmaal mitmesugustel eesmärkidel esitatavate ametlike vormide registreerimise ja läbivaatamise eest).

7 Millised dokumendid tuleb esitada koos tasuta õigusabi taotluse vormiga?

Tasuta õigusabi taotluse vormile tuleb lisada vajalikud tõendavad dokumendid (maksuteatis, tõendid perekondliku olukorra või kodakondsuse kohta jms).

Nõutavate dokumentide loetelu leiate veebisaidilt service-public.fr ja 30. detsembri 2020. aasta määrusest tasuta õigusabi taotluse vormi sisu ja tõendavate dokumentide loetelu kohta.

Tõendavad dokumendid võimaldavad teil näidata, et teie olukord annab teile õiguse saada tasuta õigusabi,

eelkõige tuues esile järgmise:

- teie ja tavaliselt teie leibkonnas elavate inimeste rahalised vahendid;
- teie vaidluse ese.

8 Kuhu esitada tasuta õigusabi taotlus?

Taotluse saate esitada või saata oma elukohajärgsele õigusabibüroole või büroole, mille tööpiirkonnas asub asja menetlev kohus.

Igas esimese astme kohtus (varem kõrgema astme kohus (*tribunal de grande instance*)) on üks õigusabibüroo, mis vaatab läbi tasuta õigusabi taotlusi, mis on seotud asjadega, mis tulevad arutusele kõnealuses kohtus või tema jurisdiktsioonis asuvates kohtutes: esimese astme kohus (*tribunal judiciaire*), halduskohus (*tribunal administratif*), töövaidluskomisjon (*conseil de prud'hommes*), apellatsioonikohus (*cour d'appel*) ja haldusasjade apellatsioonikohus (*cour administrative d'appel*).

Erandina ühe büroo reeglist on büroo ka järgmistel kohtutel:

- kassatsioonikohus (*Cour de cassation*), mis on kõrgeim üldkohus;
- Prantsusmaa kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu (*Conseil d'état*);
- Prantsusmaa varjupaigaõiguse kohus (*Cour nationale du droit d'asile*).

Tasuta õigusabi võite ka taotleda internetis aadressil <https://www.aidejuridictionnelle.justice.fr/>

9 Kuidas ma saan teada, kas mul on õigus saada tasuta õigusabi?

Teade õigusabibüroo otsuse kohta saadetakse teie elukoha aadressile.

Võimalike tasuta õigusabi saamise õiguste hindamiseks on veebisimulaator kättesaadav aadressil <https://www.justice.fr/simulateurs/aide-juridictionnelle>

Simulatsioon annab ülevaate sellest, kas teil on õigus saada tasuta õigusabi või mitte. Samas ei asenda see teie taotluse nõuetekohast läbivaatamist. Seetõttu ei saa see ennustada, millise otsuse õigusabibüroo teeb.

10 Kuidas peaksin toimima, kui mul on õigus saada tasuta õigusabi?

Peaksite võtma ühendust oma advokaadiga (või õigusvaldkonna töötajaga, nagu kohtutäitur, ekspert, notar jms) või teile teie asja selgitama määratud isikuga ning andma talle kogu teabe ja dokumendid, mida ta oma tööks vajab.

Kui teile on määratud osaliselt tasuta õigusabi, peate õigusvaldkonna töötajaga kokku leppima lisatasus, mida talle maksate. See summa tuleb ära märkida lepingus, mille peate sõlmima.

11 Kes valib mulle advokaadi, kui mul on õigus saada tasuta õigusabi?

Kõik üksikisikud võivad ise endale advokaadi valida.

Kui valite ise advokaadi, peate esitama tema nime tasuta õigusabi taotlusel.

Kui te aga ei tea ühtki advokaati, määrab teile advokaadi üldkohtu (varasemalt esimese astme kohtu) tööpiirkonnas tegutseva advokatuuri esimees või asja menetleva kohtu esimees.

12 Kas tasuta õigusabi hõlmab kõiki menetluskulusid?

Täielikult tasuta õigusabi hõlmab kõiki kohtukuluseid, sealhulgas eri õigusmõistmises osalejate (advokaadid, kohtutäituriid, eksperdid, notarid jne) tasusid, mis makstakse neile otse. See tasu arvutatakse kindlasummaliste tariifide ehk tasumäärade alusel vastavalt menetluse liigile.

Teile võidakse anda ka osaliselt tasuta õigusabi, mis hõlmab 25% kuni 55% konkreetse menetluse kuludest.

13 Kes kannab muud kulud, kui mul on õigus saada ainult piiratud õigusabi?

Pärast osalist tasuta õigusabi peate ikkagi maksma tasu eest, mis ei sõltu fikseeritud hinnakirjast, vaid milles lepite kokku oma advokaadiga. Kokkuleppe sõlmimise üle teeb järelevalvet advokatuuri esimees, kelle poole võite vaidluse korral pöörduda.

Nagu täielikult tasuta õigusabi puhulgi, vabastab osaliselt tasuta õigusabi saamise õigus saaja menetluskulude ettemakse või tagatisraha nõudest.

14 Kas tasuta õigusabi hõlmab ka apellatsioonkaebusi?

- Kui teie olete edasikaebust esitav pool, peate esitama täiendava taotluse, mille hindamisel võetakse arvesse seadustes sätestatud abikõlblikkuse kriteeriume.
- Kui edasikaebuse esitab aga vastaspool, jääb teile määratud tasuta õigusabi kehtima. Te peate siiski esitama täiendava taotluse kas oma elukohajärgse või apellatsioonikohtu tööpiirkonnas asuva üldkohtu õigusabibüroole. See uus taotlus ei too kaasa tõendavate dokumentide või konkreetselt teie vahendite täiendavat läbivaatamist.
- Kui teile on juba antud tasuta õigusabi eelnenud menetluste jaoks ja te soovite esitada kaebuse, siis eelmised otsused tasuta õigusabi saamise õiguse kohta enam ei kehti. Peate esitama taotluse kassatsioonikohtu juures tegutsevale õigusabibüroole, kes hindab kavandatud meetme vastuvõetavust ja teie vara suurust. Edasikaebemenetlusega seoses võidakse keelduda tasuta õigusabi andmast, kui edasikaebamiseks ei ole mõistlikku alust.

15 Kas tasuta õigusabi võidakse enne (või isegi tagasiulatuvalt pärast) menetluse lõppu tagasi võtta?

Õigus saada tasuta õigusabi võidakse menetluse ajal või järel täielikult või osaliselt tühistada (1991. aasta seaduse artikkel 50 ja tasuta õigusabi käsitleva 28. detsembri 2020. aasta dekreediga 2020-1717 artiklid 65–68) järgmistel juhtudel:

- kui tasuta õigusabi saadi valeavalduste või ebaõigete dokumentide põhjal;
- kui menetlus on kuritarvitav või tunnistatud viivitavaks ja ilmselgelt vastuvõetamatuks;
- kui menetluse kestel suureneb märkimisväärselt tasuta õigusabi saaja kinnis- või vallasvara väärtus;
- kui lõpliku otsuse tulemusel saadi vara, mis ületab tasuta õigusabi saamise kriteeriumidele vastavaid ülemmäärasid;
- kui tasuta õigusabi või advokaadi kasutamiseks ettenähtud abi saaja elustiil näib ilmselgelt kokkusobimatu tema abikõlblikkuse hindamisel arvesse võetud aastatulu summaga.

Tasuta õigusabi tühistamise otsusega kaasneb tasuta õigusabi saanu kohustus maksta tagasi riigi tasutud maksete summa. Sellisel juhul esitavad riigi ametiasutused teie vastu sissenõudekorralduse, milles on kirjeldatud, kuidas hüvitada riigi kantud kohtukulud.

16 Kas ma võin tasuta õigusabi andmisest keeldumise vaidlustada?

Kui teile keeldutakse tasuta õigusabi andmast, võite selle otsuse edasi kaevata.

Edasikaebuse võite esitada ise või advokaadi kaudu.

Edasi võib kaevata otsuse keelduda tasuta õigusabi andmisest üldse või otsuse anda osaliselt tasuta õigusabi, kui olete taotlenud täielikult tasuta õigusabi.

Edasikaebus tuleb esitada 15 päeva jooksul pärast otsusest [teavitamist](#).

Edasikaebuses peate märkima tehtud otsuse vaidlustamise põhjused. Näide: teie leibkonda kuuluvate inimeste arvu või teie tulu summa esitamisel on tehtud viga.

Edasikaebus tuleb saata otsuse teinud õigusabibüroole väljastusteatega tähtkirja teel.

Sellele peab olema lisatud vaidlustatava otsuse koopia.

Otsuse teinud asutus edastab teie taotluse edasikaebuse läbivaatamiseks pädevale asutusele. See, milline asutus on pädev edasikaebust läbi vaatama, oleneb sellest, milline kohus vastutab selle asja läbivaatamise eest, mille jaoks olete taotlenud tasuta õigusabi.

Edasikaebuse läbivaatamiseks pädev isik olenevalt kohtust

Kohus	Edasikaebuse läbivaatamise eest vastutav isik
Tavamenetlus	Asja menetlevat kohut hõlmava apellatsioonikohtu või asja menetleva apellatsioonikohtu esimene esimees
Prantsusmaa varjupaigaõiguse kohus (<i>Cour nationale du droit d'asile</i> , CNDA)	Prantsusmaa varjupaigaõiguse kohtu esimees
Halduskohus	Kohut hõlmava haldusasjade apellatsioonikohtu esimees
Haldusasjade apellatsioonikohus	Asja menetleva haldusasjade apellatsioonikohtu esimees
Prantsusmaa kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu	Riiginõukogu halduskolleegiumi esimees
Kassatsioonikohus	Kassatsioonikohtu esimene esimees
Kohtualluvuse konflikte lahendav kohus	Kohtualluvuse konflikte lahendava kohtu esimees
Pärast edasikaebuse läbivaatamist teavitatakse	teid otsusest posti teel.

See teine otsus on lõplik ja seda ei ole võimalik vaidlustada.

NB!

- Advokaadi edasikaebus haldusasjade apellatsioonikohtu või riiginõukogu õigussektiooni esimehele tuleb saata edasikaebuste kaugteenuse [Télérecours](#) kaudu.
- Tasuta õigusabi võidakse anda tagasiulatuvalt, kui menetluspool on esitanud hagi/kaebuse/avalduse ja kohtuvaidluse võitnud, kui abi andmisest keelduti põhjendusega, et hagi/kaebusel/avaldusel ei ole reaalseid edušanse.

17 Kas tasuta õigusabi taotlus peatab aegumistähtaja kulgemise?

28. detsembri 2020. aasta dekreedid nr 2020-1717 artiklite 43 ja 44 kohaselt katkestatakse tasuta õigusabi taotluse esitamisega ajavahemik, mille jooksul võib algatada menetluse või esitada kaebuse, mille jaoks tasuta õigusabi taotletakse, tingimusel et tasuta õigusabi taotlus esitatakse sama tähtaja jooksul. Seda ajavahemikku hakatakse uuesti arvestama pärast seda, kui õigusabibüroo on taotluse kohta teinud lõpliku otsuse. Sama kehtib aegumistähtaja kohta.

Siinkohal kehtib erand Prantsusmaa varjupaigaõiguse kohtu õigusabibüroo suhtes. Tasuta õigusabi taotluse esitamisega peatub ühekuune ajavahemik, mida hakatakse uuesti arvestama pärast seda, kui on teatatud tasuta õigusabi andmise otsusest (10. juuli 1991. aasta seaduse artikkel 9-4).

Viimati uuendatud: 18/08/2025

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.